

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ความเจริญก้าวหน้าในทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้นไม่หยุดอยู่กับที่ แต่จะเพิ่มการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น เมื่อมีการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น ก็จำเป็นต้องใช้พลังงานมากขึ้น กิจกรรมอุตสาหกรรมก็ขยายตัวมากขึ้น การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ มีแนวโน้มสูงขึ้นและปัญหาสิ่งแวดล้อมก็จะทวีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ปัญหาสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ จะมีศูนย์กลางอยู่ที่การผลิต การแปรสภาพและการใช้พลังงาน รวมทั้งการกำจัดเศษเหลือ ดังจะเห็นได้จากการเกิดน้ำเสีย อากาศเป็นพิษ การใช้ดินไม่ถูกต้อง เศษขยะ สารพิษต่าง ๆ ล้วนเป็นผลมาจากกระบวนการผลิตในกิจกรรมต่าง ๆ และไม่ใช่เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศอุตสาหกรรมเท่านั้น ประเทศที่กำลังพัฒนาที่กำลังมีปัญหาในเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดิน น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ ซึ่งปรากฏให้เห็นมากขึ้นตามลำดับ แนวโน้มของปัญหาสิ่งแวดล้อมในอนาคตจึงเป็นสิ่งที่ควรตระหนักเนื่องจากประชากรยังคงเพิ่มขึ้น จำเป็นในการใช้ทรัพยากรเพื่อการก่อสร้าง การประดิษฐ์สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการอยู่ดี กินดี ยังคงดำเนินต่อไป หากเราไม่สามารถชะลอการเติบโตของเศรษฐกิจได้ ก็ควรพยายามใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมเพื่อควบคุมปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหาภาวะมลพิษ วิศวกรรมการของสิ่งมีชีวิตและการกระจายของทรัพยากรต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับวิศวกรรมการของลักษณะทางภูมิศาสตร์ซึ่งจะเป็นตัวการสำคัญในการกำหนดสภาพของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลก เป็นผลให้สิ่งมีชีวิตและทรัพยากรต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละสภาพทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวแตกต่างกันไปด้วย เช่น ชนิด จำนวน ความหนาแน่น ความหลากหลาย ผลผลิต ตลอดจนกิจกรรม (Functions) ในการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์เหล่านี้เป็นต้น สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์เป็นอย่างมาก เช่น มนุษย์ที่มีชีวิตอยู่ภายใต้สภาพภูมิอากาศ ศาสนา วัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจ และสังคมแตกต่างกันย่อมมีอุปนิสัยใจคอความเป็นอยู่ แนวความคิดและแบบแผนในการดำเนินชีวิตแตกต่างกันไปด้วย ความแตกต่างในทุก ๆ ด้านของมนุษย์อย่างที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้ล้วนเป็นผลสืบเนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมดังกล่าว อย่างไรก็ตามมนุษย์เองก็มีอิทธิพลทำให้สิ่งแวดล้อมต้องเปลี่ยนแปลงเสมอ บางครั้งกลับกลายเป็นผลร้ายมาทำลายตัวมนุษย์เอง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมจึงมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด สถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในสถานศึกษา ให้ทุกคนในสถานศึกษามีความรู้สึกอบอุ่นเมื่อมาอยู่ร่วมกันคือ การสร้างความรัก ความเอื้ออาทรต่อกัน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งที่จะช่วยให้การดำเนินงานของ

สถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรเห็นใจและให้กำลังใจแก่ครู อาจารย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ ครูจะร่วมกันในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ให้ความรัก ความเมตตา กับนักเรียน นอกเหนือจากการสอนเนื้อหาวิชา นักเรียนจะเกิดความรู้สึกว่าอยากมาสถานศึกษา มาแล้วมีความอบอุ่นสบายใจ การจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ เพื่อจัดและปรับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนและความเป็นอยู่ของนักเรียน ตลอดจนครู อาจารย์ในสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนรักและภูมิใจในสถานศึกษาของตน เพื่อให้ นักเรียนมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เพื่อให้ นักเรียนมีความเป็นระเบียบ รักสวยรักงาม และมีรสนิยมที่ดี เพื่อให้สถานศึกษามีสถานที่ที่เป็น ตัวอย่างแก่ชุมชน สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นการจัดสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวสมาชิกในสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องให้มีผลทำให้เกิดความโน้มเอียงไปกับสภาพแวดล้อมนั้น เกิดความรู้สึกรักและทัศนคติ ต่อสถานศึกษาทั้งในทางบวกและทางลบ ความรู้สึกในทางบวก จะทำให้เกิดความประทับใจ อบอุ่นใจและพอใจความรู้สึกมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ ตลอดจนมีความภูมิใจที่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก ส่วนทางลบนั้นทำให้รู้สึกเบื่อหน่าย หมางเมิน เกิดความเฉยเมยปราศจากความเป็นเจ้าของ (นิวัติ เรืองพานิช. 2542 : 14)

ทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) กำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศทั้งทุนทางสังคม ทุนทาง เศรษฐกิจ และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ยึด “คนเป็น ศูนย์กลางการพัฒนา” และอัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนและสังคมไทยจึงให้ความสำคัญ ลำดับสูงกับการพัฒนาคุณภาพคน เนื่องจาก “คน” เป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์ และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าประสงค์ที่ ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุลทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะ ความสามารถ เพื่อให้เพียงพอพร้อมทั้งด้าน “คุณธรรม” และ “ความรู้” ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ อย่าง “มีเหตุผล” รอบคอบและระมัดระวัง ด้วยจิตสำนึกในศีลธรรมและ “คุณธรรม” ทำให้รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่นและสังคมที่สงบสันติสุข ขณะเดียวกันเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนา เศรษฐกิจให้มีคุณภาพ มีเสถียรภาพและเป็นธรรม รวมทั้งการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานการดำรงชีวิตและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน นำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข ร่วมกัน (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2549 : 47)

ในการปฏิรูปการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้นตามสาระขั้นต้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ว่าจะเป็นรัฐหรือสถานศึกษาเองมีหน้าที่ดำเนินงานให้สนองนโยบายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขปรับปรุง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 25 ที่บัญญัติว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 14)

โรงเรียนที่จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 มีโรงเรียนปราสาททองวิทยา ตั้งอยู่ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สอนในระดับปฐมวัยและประถมศึกษา มีจำนวนนักเรียน 495 คน เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลด้านการจัดบรรยากาศโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา และฝ่ายบริหาร ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดบริเวณสถานศึกษา นั้นมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และโรงเรียนยังได้รับรางวัลต่างๆ เป็นการรับประกันความสำเร็จ ดังนี้ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 การประกวดโรงเรียน น่าดู น่าอยู่ น่ามอง ระดับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2554 รางวัลชนะเลิศ โรงเรียนจัดการขยะรีไซเคิล ด้านการบริหารจัดการ ระดับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2554 รางวัลชนะเลิศ โรงเรียน Green School ระดับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2554 ปัจจัยที่ส่งเสริมให้โรงเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ฝ่ายบริหารทั่วไป ฝ่ายอาคารสถานที่ องค์กร หน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งโครงการ กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน คือ ปลูกต้นไม้ ดอกไม้ เลี้ยงปลาตู้กระจก ทำป้ายโรงเรียน ทั้งด้านหน้าและด้านหลังโรงเรียน ทำฐาน และเสาธงชาติใหม่ให้สวยงาม เหมาะสม บูรณะฐานพระพุทธรูปปราสาททองใหม่ให้สวยงาม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน อีกทั้งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว หน่วยงานทางการศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการได้พยายามแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาโดยได้สอดแทรกสาระเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น และมีความเชื่อ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการดูแลรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีจะมีส่วนช่วยเสริมสร้างความคิดและพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาขึ้นได้ และถ้าสถานศึกษาสะอาด ร่มรื่น วัสดุอุปกรณ์ อาคารเรียน ห้องเรียน ได้รับการดูแลอย่างสม่ำเสมอให้มีความพร้อมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ย่อมทำให้ผู้เรียนเป็นคน

ละเอียดอ่อน จิตใจแจ่มใส เรียบง่าย ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องพยายามให้เกิดกับตัวผู้เรียน (คันสนีย์ ภูบุญเต็ม. 2545 : 5)

สรุปได้ว่า การจัดภูมิทัศน์ในสถานศึกษานั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาทุกระดับจะต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกในสถานศึกษา เพราะสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของทุกคนที่เป็นสมาชิกของสถานศึกษา ถ้าหากสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ดีมีความเหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่น ก็จะเป็นการให้สมาชิกเติบโตและพัฒนาไปในทิศทางที่ดีที่พึงประสงค์ เนื่องจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีผลต่อความรู้สึกของบุคคล ดังนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะส่งผลให้เกิดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ดี คือ สิ่งที่อยู่รอบหรือการปะปนกันของสภาพภายนอกและภายในที่มีผลกระทบต่อชีวิต

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

ความสำคัญของงานวิจัยจะมีความสัมพันธ์ทั้งทางด้านเชิงปฏิบัติ ดังจะเห็นว่า มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล และยังสามารถสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 ทำให้รู้แนวทางในการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 และสามารถนำข้อมูลไปวางแผนพัฒนาได้อย่างถูกต้อง สามารถพัฒนาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และยังสามารถนำข้อมูลในการวางแผนเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนที่ดีต่อไปภายในสถานศึกษา ไม่ใช่การส่งเสริมในด้านการเรียนการสอนเพียงอย่างเดียว

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

เนื่องจากการวิจัยมีหลายขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีประชากรที่เป็นแหล่งข้อมูล ดังต่อไปนี้

1.1 ขั้นสร้างแนวทางการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในหน่วยงานทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.2 ขั้นตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 โดยผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกเป็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 13 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 13 คน

1.3 ขั้นตรวจสอบความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 โดยผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำแนกเป็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 105 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 91 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรที่ศึกษา

2.1.1 แนวทางการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา

2.1.2 ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา

2.1.3 ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา

กรอบความคิดการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้จากนักวิชาการ แนวคิดทฤษฎี โดยเป็นการนำองค์ความรู้ในหลายๆ ด้าน มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เครื่องมือและกิจกรรมที่จะช่วยบ่มเพาะให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการทำงานเป็น คิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น มีเหตุผล แนวทางการส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง การให้ความสำคัญของผู้เรียนในกระบวนการเรียนรู้ บทบาทของผู้ปกครอง

และชุมชนในการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษา แนวทางการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต แนวทางการพัฒนาครู สร้างสภาพแวดล้อมทางสังคมภายในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมทางด้านจิตใจ ให้เกิดขึ้น พัฒนาสภาพแวดล้อมทางวิชาการ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน ตลอดจนความเหมาะสมในการกำหนดระยะเวลาสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ สรุปลงเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

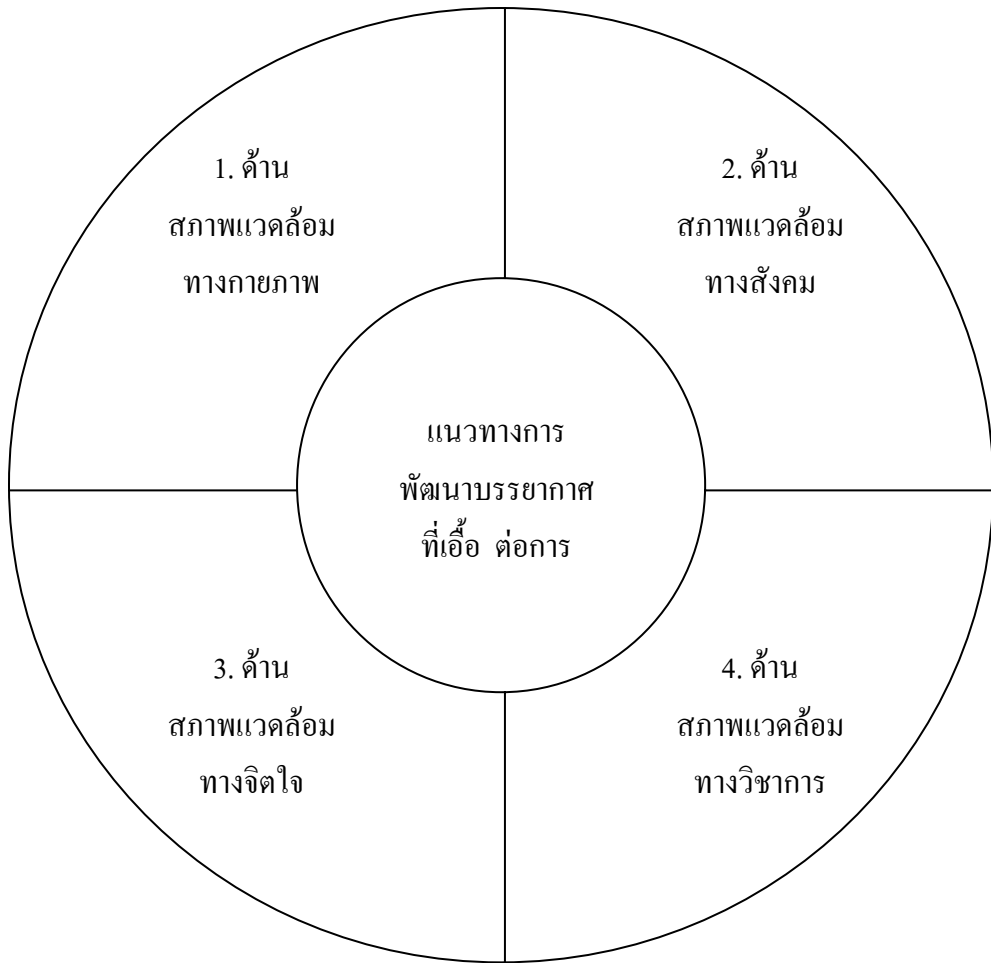
1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2539 : 31) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมทางกายภาพไว้ว่า หมายถึง ลักษณะของห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน โดยปกตินักเรียนจะใช้เวลาอยู่ในห้องเรียนวันละหลายชั่วโมง ลักษณะของห้องเรียนจึงอยู่ในสภาพที่ดีที่นักเรียนอยากเข้ามาอยู่ด้วยความสบายทั้งกายและใจ

2. สภาพแวดล้อมทางสังคม นรา สมประสงค์ และ เสรี ลาซโรจน์ (2546 : 67 - 68) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมทางสังคมว่าหมายถึง สภาพแวดล้อมที่เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการอยู่และปฏิบัติงานร่วมกันของคนในสถานศึกษา ซึ่งเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ของคนโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้

3. สภาพแวดล้อมทางด้านจิตใจ อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2533 : 8) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมทางจิตใจ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึก จิตใจ เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน การสอน ได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านนักเรียนและด้านผู้สอน

4. สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ชเนศ ขำเกิด (2541 : 47 - 51) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางวิชาการ หมายถึง การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริม สนับสนุนทางวิชาการต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ ให้มากที่สุด ภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา แจ่มใส น่าเรียนรู้ สอนสนุก เรียนสนุก ครูรักเด็ก เด็กรักครู รักเพื่อน ไม่มีบรรยากาศแห่งความกลัว หวาดผวา วิดกกังวล ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า “อยากมาโรงเรียน”

โดยกรอบแนวคิดในการวิจัย สรุปลงเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น ชัดเจน เหมาะสม ได้รับการตรวจสอบว่ามีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านที่ 2 สภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านที่ 3 สภาพแวดล้อมทางด้านจิตใจ ด้านที่ 4 สภาพแวดล้อมทางด้านวิชาการ

2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพภูมิทัศน์ภายในสถานศึกษาที่มีการออกแบบ วางแผน การใช้อาคารเรียนและสิ่งแวดล้อมในอาคารเรียนให้มีบรรยากาศร่มรื่น สะอาด สวยงาม ตรงกับความต้องการและประโยชน์ใช้สอย เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้

3. สภาพแวดล้อมทางสังคม หมายถึง สภาพภายในสถานศึกษาที่มีกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนด

โครงการและกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ร่วมกัน

4. สภาพแวดล้อมทางจิตใจ หมายถึง สภาพภายในสถานศึกษาที่มีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี มีผลทางด้านจิตใจโดยนำหลักคุณธรรมมาปฏิบัติ ผู้ปกครองและนักเรียนมีความชื่นชม พึงพอใจ ในการมีส่วนร่วมของกิจกรรม

5. สภาพแวดล้อมทางวิชาการ หมายถึง สภาพภายในสถานศึกษาที่มีการส่งเสริม ความสามารถทางกิจกรรมที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้รับการพัฒนาอย่าง สม่าเสมอ

6. แนวทางการพัฒนาบรรยากาศในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง การ สังเคราะห์แนวทางการปฏิบัติของสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทาง สังคม ทางจิตใจ และทางวิชาการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่นักเรียนได้มากยิ่งขึ้น จากเอกสารตำรา และผลงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

7. ความตรงตามหลักวิชาการของแนวทางการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใน สถานศึกษา หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบวัดความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิว่าแนวทางที่ พัฒนาขึ้นนั้นมีความตรงตามหลักวิชาการซึ่งสามารถวัดค่าได้จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

8. ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตรวจสอบวัดความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญว่าแนวทางที่พัฒนาขึ้นมี ความตรงกับสภาพบริบททางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี และเทคโนโลยีของจังหวัดใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ซึ่งสามารถวัด ค่าได้ด้วยแบบสอบถามประเภทมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

9. ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบวัดความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ว่าแนวทางที่พัฒนาขึ้น สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงภายใต้ศักยภาพ ความพร้อมที่สถานศึกษามีอยู่ ซึ่งสามารถวัดค่าได้ ด้วย แบบสอบถามประเภทมาตรวัด ประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

10. ผู้บริหารการศึกษา หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในหน่วยงานทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ที่มีวุฒิทางการศึกษา ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงาน ทางการศึกษาหรือในสถานศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี ซึ่งได้รับเลือกให้เป็นผู้พิจารณาและให้ความ

คิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

11. ผู้บริหารสถานศึกษาหมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

12. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาขั้นต่ำปริญญาโท สาขาการบริหาร การศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับการจัดพัฒนาบรรยากาศ หรือปฏิบัติงานในสถานศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี เพื่อตรวจสอบความตรงของแนวทางการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

13. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

2. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูล และแนวทางสำหรับพัฒนาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้

3. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา นำไปใช้พัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานในสถานศึกษาต่อไป